

Huvudman

Västerås kommun

helena.sandelin@vasteras.se**Beslut**

Datum 2026-03-03

Dnr SI 2025:12201

Sida **1 (6)**

*Rättelse av beslut enligt 36 § förvaltningslagen (2017:900) den 10 mars 2026. /Fanny Lingqvist

Ärendet

Tillsyn av Komvux på gymnasial nivå, Floristutbildarna i Västerås kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den **31 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Västerås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Västerås kommun ska vidta följande åtgärder

Anställning av lärare

1. Se till att endast den som har legitimation anställs utan tidsbegränsning som lärare om inte en undantagssituation föreligger, och att lärare utan legitimation anställs endast för visstid i enlighet med de krav som framgår av författningarna. Huvudmannen ska redovisa hur de anställt personal vid eventuella nyanställningar i verksamheten från den 3 mars 2026 till den 31 augusti 2026. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 20 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser validering och arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:12201) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Floristutbildarna i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Floristutbildarna följer gällande bestämmelser om lärare, validering och APL.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 21 och 22 januari 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat styrdokument, individuella studieplaner och beslut om APL. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framgår att Floristutbildarna har fem lärare anställda tillsvidare varav tre är legitimerade och behöriga. Vissa delar av utbildningen på en nivå bedrivs därmed av florister med lång branscherfarenhet.

I intervju med rektorn uppger hon att de två lärare som saknar legitimation anställdes för ett och ett halvt år sedan och senast de annonserade efter en lärare var år 2015. Vidare uppger rektorn att det är brist på yrkeslärare inom floristyrket och att det finns ingen att tillgå. Innan de två olegitimerade lärarna anställdes hade skolan ytterligare en legitimerad lärare som valde att sluta. Kommunen hade då ett ska-krav på att skolor behövde ha minst 75 procent legitimerade och behöriga lärare men tog sedan bort detta krav och då anställde skolan de två olegitimerade lärarna med tillsvidareanställning.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i ett yrkesämne i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Det gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen (2 kap. 20 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår det råder stor lärarbrist i yrkesämnena och många elever undervisas av lärare som inte har tillräcklig utbildning och kompetens. Detta är inte tillfredsställande, och det skulle vara önskvärt att alla hade adekvat utbildning. Det är dock inte heller bra om det ställs upp krav som i praktiken är omöjliga att följa. Därför föreslår regeringen att det undantagsvis ska vara möjligt att anställa personer som yrkeslärare utan tidsbegränsning, även om de inte har en lärarexamen. Regeringen vill poängtera att sådana personer måste ha erforderliga kunskaper i yrkesämnet. Huvudmannen ska ha gjort stora ansträngningar för att finna en utbildad lärare och möjligheten ska användas med restriktivitet (prop. 2009/10:165 s. 271).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Västerås kommun inte fullföljer sin skyldighet att säkerställa att endast den som har legitimation anställs som lärare utan tidsbegränsning.

Av utredningen framgår att två lärare som saknar legitimation är anställda utan tidsbegränsning. Rektorn har uppgett att det finns väldigt få legitimerade och behöriga lärare att tillgå och att det utgör ett undantag från kravet på legitimation vid tillsvidareanställning. Någon annonsering eller rekryteringsförsök av legitimerade och behöriga lärare har dock inte gjorts sedan 2015.

Enligt skollagen får endast den som har legitimation anställas som lärare utan tidsbegränsning om det inte föreligger ett undantag. Av förarbeten framgår att huvudmannen ska ha gjort stora ansträngningar för att hitta en behörig lärare. Att huvudmannen inte har annonserat eller gjort några rekryteringsförsök efter legitimerade och behöriga lärare innan de senast anställde lärarna med tillsvidareanställning är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Västerås kommuns verksamhet vid Floristutbildarna uppfyller inte författningarnas krav vad gäller lärare.*~~-, beslut om betyg och betygskatalog.~~ Det finns därför skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Validering

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger i intervju att de har fått berätta om sina tidigare kompetenser och utbildningar och att en elev gavs möjlighet att validera en kurs men valde att inte göra det då hen ville läsa kursen igen eftersom den hade en annan inriktning än vad hen läst tidigare. Lärare uppger i intervju att de gör validering efter behov men att de aldrig har haft en elev som velat göra en validering. Det finns en skriftlig rutin kring validering som Skolinspektionen har tagit del av. Vidare berättar lärarna att det är rektorn som beslutar om validering men att lärare tillsammans med rektorn och eleven diskuterar om eleven kan göra en validering.

Rektorn berättar i intervju att innan eleverna börjar på skolan så får de ett samtal med kommunens studie- och yrkesvägledare och under den första veckan på skolan skriver eleverna ett brev där de redogör för sin tidigare erfarenhet. Under andra veckan på utbildningen har lärare ett personligt samtal med varje elev där de pratar om elevens tidigare erfarenhet och utbildningar och då kan eventuella förkunskaper komma fram. Rektorn bekräftar att ingen elev hitintills har velat göra en validering men att de får den möjligheten om de har tillräckliga förkunskaper och vill det.

Rättslig reglering

Huvudmannen är skyldig att se till att en elev erbjuds validering, om eleven behöver det och valideringen görs inom ramen för en eller flera kurser eller nivåer som bekostas av elevens hemkommun. Med validering avses en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en bedömning som syftar till ett erkännande av en persons kunskaper oberoende av hur det förvärvats. Rektorn ska verka för att valideringen görs i enlighet med lag och andra författningar (20 kap. 42 § skollagen).

Den som har genomgått en validering enligt ovan nämnda bestämmelse ska ha möjlighet att få resultatet erkänt genom betyg. Betyg efter en validering ska sättas genom prövning (20 kap. 43 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare samt rektorn framgår att eleverna på utbildningen får delar av sin utbildning tillgodosedd genom arbetsplatsförlagt lärande, apl. Vidare framgår det att eleverna alltid har en handledare under apl. Lärarna uppger i intervju att skolan utbildar handledare och att det är viktigt med kommunikation för att säkerställa förståelse mellan handledare och elev. Vidare berättar lärarna att det finns några arbetsplatser som skolan inte använder vid apl då de sett att det inte är bra arbetsplatser.

Rektorn uppger i intervju att alla elever får apl i den utsträckning de ska ha enligt författningarna och att de har ett samarbete med flera olika företag i branschen. Elever kan själva söka apl-plats men skolan hjälper också till och ser till att alla elever får en apl-plats. Vidare berättar rektorn att hon fattar ett beslut om vilka delar av en kurs eller vilka ämnen som ska föreläggas till apl. Skolinspektionen har tagit del av ett urval av dessa beslut där det framgår vilken kurs eller ämne som apl-platsen omfattar samt vilka moment som eleven ska genomföra på apl-platsen. Rektorn berättar att ibland kan inte alla moment göras på apl-platsen och det går inte att specificera exakt i beslutet vilka moment som ska ingå. Hon ger ett exempel på begravningsblomster och om en elev gör apl hos en grossist så gör de inte begravningsblomster. I dessa fall får eleven göra dessa moment på skolan efter apl. Ofta får eleverna med sig uppgifter som skötsel av blommor, inköp och marknadsföring i sociala medier på sin apl, sådant som går att göra på alla apl-platser.

Rättslig reglering

Med arbetsplatsförlagt lärande avses lärande i en utbildning som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan (2 kap. 26 § förordningen om vuxenutbildning (2011:1108)).

Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och för att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen. När det

gäller sammanhållna yrkesutbildningar beslutar rektorn vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. När det gäller övrig utbildning beslutar rektorn om utbildningen ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande och i så fall vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska förläggas till arbetsplatser (2 kap. 27 § förordningen om vuxenutbildning).

I en sammanhållen yrkesutbildning ska omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen. Om det är lämpligt med hänsyn till en elevs behov och förutsättningar och eleven begär det, får rektorn besluta att det arbetsplatsförlagda lärandet ska omfatta mindre än 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller undantas helt för den eleven (2 kap. 28 § förordningen om vuxenutbildning).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (2 kap. 30 § förordningen om vuxenutbildning).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Fanny Lingqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Fanny Lingqvist

X Helena Maslov

Föredragande
Signerat av: Helena Maslov

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Fredrik Aronsson medverkat.